

Grimstad

Forslag til Planprogram

Kommunedelplan for naturmangfold –
20.02.2026

Innhold

Innledning	3
Bakgrunn og formål	3
Planhierarkiet	4
Rammer og føringer for planarbeidet.....	4
Internasjonale føringer	4
Bærekraftsmålene	4
Naturavtalen	5
Statlige planretningslinjer.....	5
Regionale føringer.....	5
Lokale føringer	6
Kommuneplanens samfunnsdel	6
Temaer i planarbeidet	6
Konsekvensutredninger	7
Planprosess og medvirkning	7
Organisering av arbeidet	7
Medvirkning	8
Bylab	8
Rådene	8
Møter	8
Fremdriftsplan	8

Innledning

Bakgrunn og formål

Grimstad kommune har i kommuneplanens samfunnsdel satt som mål å være en bærekraftig kommune som ivaretar naturmangfoldet. Naturmangfold defineres her som «alle de ulike variasjonene av liv som finnes i naturen». For å bidra til å nå dette målet, ble det i forbindelse med behandlingen av planbehov og arbeidsprogram fattet vedtak om å utarbeide en egen kommunedelplan for naturmangfold.

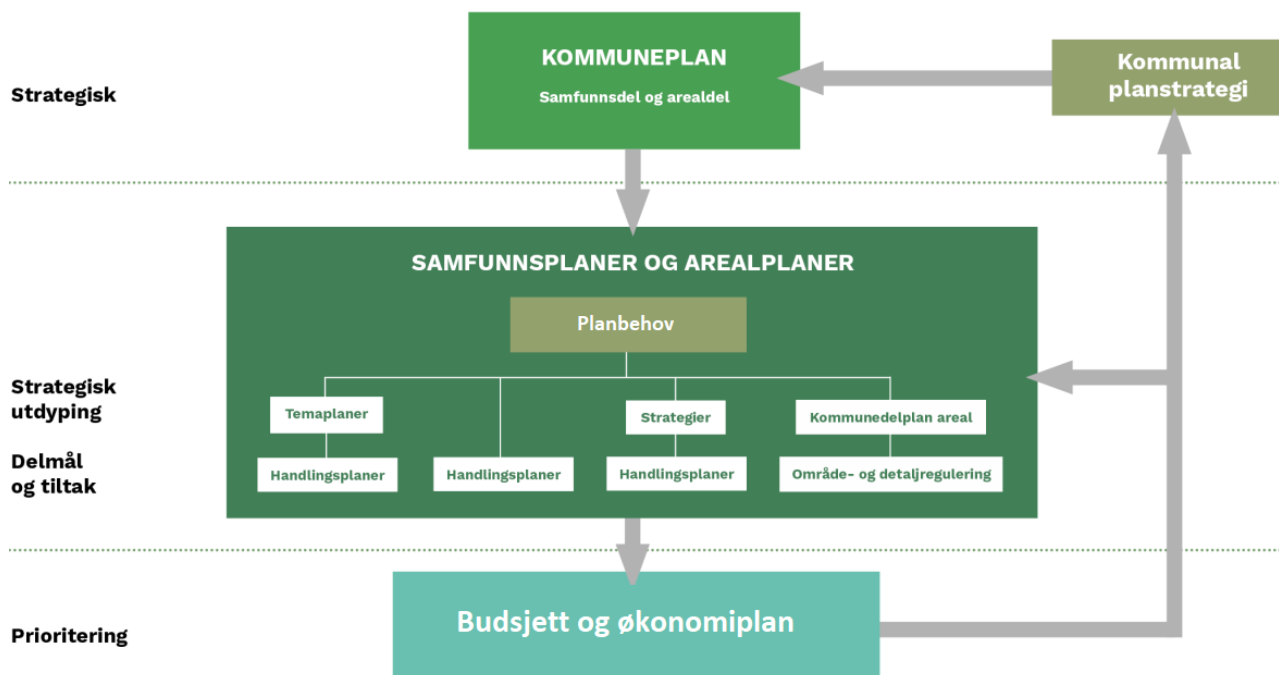
Formålet med planen er å etablere et oppdatert kunnskapsgrunnlag som kan brukes i behandling av plan- og byggesaker, samt i politiske avgjørelser som kan påvirke naturmangfoldet. I tillegg skal planen beskrive strategier og tiltak for å ivareta dette mangfoldet. Kommunedelplanen vil dermed fungere som et viktig styringsdokument for kommunen i saker som berører natur og miljø.

Grimstad kommune er i gang med rullering av kommuneplanens arealdel, med mål om ferdigstilling i 2026. I budsjettmøtet i september 2024 vedtok kommunestyret å starte arbeidet med en kommunedelplan for naturmangfold. Samtidig ble det påpekt at kommunen ikke hadde tilstrekkelig kapasitet i planavdelingen til å gjennomføre dette arbeidet parallelt med rulleringen av arealdelen. På bakgrunn av dette ønsket kommunestyret at arbeidet med naturmangfoldplanen skulle gå som et eget løp.

Tanken er at kunnskapen og føringene fra kommunedelplanen for naturmangfold skal kunne innarbeides i neste rullering av kommuneplanens arealdel. Målet er at kommunedelplanen ferdigstilles i løpet av de første månedene i 2027.

Som en del av arbeidet har Grimstad kommune søkt og mottatt statlig tilskudd gjennom Klima- og miljødepartementets tilskuddsordning natursats. Tilskuddet skal bidra til å styrke kommunenes arbeid med å identifisere og ivareta naturverdier av nasjonal, regional og lokal betydning. Tilskuddet støtter opp under målet om å sikre et faglig godt grunnlag for helhetlig og kunnskapsbasert arealforvaltning.

Planhierarkiet

I Grimstad kommune har man i utgangspunktet vedtatt at man kun bruker kommunedelplaner for arealplaner. For andre planer kaller man det en temaplan. Kommunestyret vedtok høsten 2024 at man skulle lage en kommunedelplan for naturmangfold. Videre er det i utgangspunktet en forutsetning for å få støtte fra Miljødirektoratet at man utarbeider en kommunedelplan for naturmangfold. Det er ikke lagt opp til at kommunedelplanen skal ha et bindende arealkart, men man har valgt å utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold der man følger de prosessene som plan- og bygningsloven krever at en kommunedelplan skal igjennom. Dette gjøres både fordi kommunestyret vedtok dette og fordi det er en forutsetning for å få støtte fra Miljødirektoratet.

Rammer og føringer for planarbeidet

Naturmangfoldplanen skal utarbeides som en kommunedelplan. Dette sikrer bred medvirkning og god forankring politisk og administrativt, samt en forutsigbar planprosess. Planarbeidet er underlagt både internasjonale, nasjonale, regionale og lokale føringer som beskrives kort under

Internasjonale føringer

Bærekraftsmålene

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. For denne planen er de tre bærekraftsmålene for klima og natur på land i og i vann de mest aktuelle målene.

Naturavtalen

I desember 2022 ble verdens land enige om et globalt rammeverk for å bevare naturen (naturavtalen). Naturavtalen inneholder blant annet målet om at 30 prosent av alle land- og havområder skal bevares og beskyttes mot skadelig påvirkning fra menneskelig aktivitet. Områdene som vernes skal dekke alle naturtyper, og de skal henge godt sammen. For at Norge som nasjon skal kunne følge opp avtalen, er det viktig at kommunene også følger opp punktene i avtalen gjennom sitt ansvar som lokal areal- og naturforvalter.

Statlige planretningslinjer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Gjeldende nasjonale forventninger ble vedtatt i 2023. De nasjonale forventningene legger vekt på fem store utfordringer som kommunal og regional planlegging må bidra til å håndtere:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

Stortingsmelding Natur for livet beskriver hvordan regjeringens politikk skal bidra til å ta vare på naturmangfoldet. Et av innsatsområdene er å styrke kommunenes arbeid med naturmangfold. Arealinngrep er den viktigste negative påvirkningen for natur i Norge. Derfor er det ekstra viktig at kommunene utøver sin rolle som arealforvalter på en god måte.

Regionale føringer

Regionplan Agder 2030 legger rammene rundt regionalt samarbeid i Agder, et overordnet strategisk styringsdokument for Agder, tuftet på bærekraftsmålene. Regionplanen ble vedtatt i 2019, og er under revidering med høringsfrist 30. mai 2024.

Formålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Forslaget til Regionplan Agder har fem satsingsområder:

- Attraktivt og miljøvennlig Agder
- Bærekraftig verdiskaping
- Utdanning, kompetanse og deltagelse
- Mobilitet
- Kultur

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2022 - 2027 legger føringer for forvaltning av innsjøer, bekker, grunnvann og sjøen, og vil være viktig for kommunes arbeid med naturtyper og arter i vann.

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunedelplanen for naturmangfold vil være en direkte oppfølging av flere føringer fastsatt i kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035, spesielt innenfor satsingsområdet *Grønnere hverdag*. Her fremheves det at kommunen skal ta vare på naturen, redusere klimagassutslipp og legge til rette for en bærekraftig utvikling.

Samfunnsdelen slår fast at arealbruk og utbyggingsmønster skal bidra til å redusere naturtap og legge til rette for økt biologisk mangfold. Kartlegging av viktige naturtyper og arter er viktig for å sikre en bærekraftig fremtidig arealforvaltning.

Samfunnsdelen peker på behovet for helhetlig planlegging og tverrsektorielt samarbeid. Kommunedelplanen for naturmangfold skal bidra til bedre samordning mellom miljøhensyn og andre samfunnsinteresser - som boligbygging, næringsutvikling og samferdsel - og sikre at naturhensyn tidlig integreres i planprosesser.

Temaer i planarbeidet

Kommunedelplanen for naturmangfold omfatter hele kommunens areal. Dette gjelder også arealer i ferskvann og i havet. Kunnskapen om arealer er noe mindre i sjø, men det er et mål å benytte seg av den kunnskapen som er om sjøen i Grimstad.

Tema	Beskrivelse
Kunnskapsgrunnlag	• Samle eksisterende kunnskap (innbyggere, organisasjoner og ulike fagmiljø) • Ny naturtypekartlegging • Identifisere trusler mot naturmangfoldet og hvordan man best kan hindre negative konsekvenser av disse truslene • Utarbeide temakart som kan brukes av saksbehandlere, innbyggere og andre
Arealforvaltning og planlegging	Arealregnskap og naturregnskap brukes som verktøy i arbeidet Virkemidler i plan- og bygningsloven Virkemidler som styrker naturmangfoldet Hvordan gjennomføre flere tiltak gjennom reguleringsplaner? Mye av dette vil skje i tilknytning til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Restaurering. Er det områder som er påvirket av menneskelig aktivitet som kan restaureres. Vi ønsker å etablere prinsipper fremfor å avklare definerte områder i denne planen. Samlet belastning. Hva er den samlede belastningen av mange små og større inngrep og påvirkninger i Grimstad kommune
Trua og sårbar natur	• Verneområder – bevisstgjøring og kunnskapsformidling • Vurdere nye verneområder i kommunen (hummerreservat)

	• Utvalgte naturtyper • Myr og våtmark • Rødlistede arter • Arter av svært stor og stor forvaltningsinteresse • Sjøfugl • Gammel naturskog • Store trær i bebygde strøk
Vannmiljø	Legge regional vannforvaltningsplan til grunn for arbeidet Sjørretbekker Amfibiedammer Naturmangfold og arts mangfold i sjø Marin forsøpling
Kulturlandskap	Skjøtsel. Øke kunnskap om skjøtsel av kulturlandskap. Oppfordre til å bruke tilskuddsordninger aktivt
Fremmende arter	Invaderende plantearter, stillehavsøsters og mink (bl.a.). Ha fokus på både kartlegging og metoder for fjerning av uønskede arter. Hovedfokuset kommer til å være på å hindre ytterligere spredning av fremmede arter. Dette for å redusere trusselen mot naturmangfoldet.

Konsekvensutredninger

Det er ikke behov for å utarbeide konsekvensutredninger i denne planen, da det ikke legges inn nye områder for utbygging i kommunedelplanen for naturmangfold, jfr. forskrift om konsekvensutredninger § 6 a.

Planprosess og medvirkning

Organisering av arbeidet

Arbeidet blir organisert med en styringsgruppe, en prosjektgruppe og flere referansegrupper under prosjektgruppen.

Styringsgruppen: Leder av Stab overordnet planlegging, tjenesteleder Plan, tjenesteleder Bygg og oppmåling og virksomhetsleder Kommunalteknikk.

Prosjektgruppe: Prosjektet vil ledes av stab overordnet planlegging. I prosjektgruppen vil sentrale fagpersoner delta. Arbeidet vil ledes av klima- og miljørådgiver i tett samarbeid med samfunnsplanlegger, arealplanlegger, friluftsansvarlig og andre relevante fagpersoner. Faggruppen vil være tverrfaglig sammensatt.

Prosjektleder: Klima- og miljørådgiver.

Politikere: Planen vil følge de vanlige reglene i plan og bygningsloven. Både teknisk utvalg, plan- og miljøutvalget og kommunestyret vil delta i arbeidet. Plan- og miljøutvalget vil være instillende utvalg i forhold til kommunestyret. Utvalgene vil behandle forslag til planprogram, melding om oppstart, høringsinnspill og til slutt vedta den endelige planen.

Referansegrupper: I arbeidet med planen blir det viktig å trekke på kunnskap blant Grimstads innbyggere og det er planlagt bred innbyggerinvolvering. Vi vil involvere frivillige organisasjoner og søke og hente mest mulig informasjon knyttet til natur i Grimstad. I forbindelse med arbeidet legger

vi også opp til at en del områder kartlegges med NiN-kartlegging som følger Miljødirektoratets instruks.

Medvirkning

Bylab

Vi vil arrangere bylab på temaet kommunedelplan for naturmangfold både for å øke kunnskapen om og engasjementet rundt arbeidet, men også for å stimulere til nye måter å tenke på naturmangfold og verdien av å ta vare på natur.

Vi vurderer muligheten for også å gjennomføre Bylab for enkelte klassetrinn i grunnskolen, men dette er ikke avgjort enda.

Rådene

Vi vil bruke alle de rådgivende organene i kommunen aktivt; Ungdomsrådet, Barn og unges kommunestyre, Eldrerådet, Råd for personer med funksjonsnedsettelse, Flerkulturelt utvalg og Studentutvalget.

Forslag til medvirkningsmetoder

- Medvirkningsverksted
- Temakvelder med fageksperter
- Digitale innspillskjemaer
- Deltakende kartlegging – samarbeid med eksempelvis organisasjoner, innbyggere etc.

Listen er ikke uttømmende.

Forslag til medvirkningsmetoder:

- Digitale spørreskjema
- Dialogmøter – inviter fageksperter for tematiske møter
- Deltakende kartlegging («citizen science») – samarbeid med eksempelvis organisasjoner, lokale innbyggere etc.

Møter

Kommunen kommer til å søke bredt etter kunnskap om naturmangfold og planlegger å gjennomføre egne møter med Flødevigen (Havforskningsinstituttet), NIBIO Landvik, NIVA Sørlandet, verneområdeforvalter i Raet nasjonalpark og Fiskeridirektoratet. Det vil også være aktuelt med egne møter med andre frivillige organisasjoner med spesiell kunnskap om naturen i Grimstad.

Fremdriftsplan

Tema	2025		2026		2027
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår
Forslag til planprogram sendes på høring	X				
Planprogram vedtas			X		
Melding om oppstart av planarbeid			X		
Kunnskapsinnhenting		X	X	X	
Høring av kommunedelplan				X	X
Endelig vedtatt plann innen 31.03.2027					X